

Compositievoorbeeld

Driedelige liedvorm

Sommige liedjes gaan van het begin tot het einde door met steeds nieuw materiaal, of variaties daarop. Andere liedjes hebben een A-B-A structuur. Of zelfs A-B-A-C-A-B-D-A enzovoorts.

A is (bijna) altijd hetzelfde. Elke letter heeft zijn eigen thema.

Het helpt vaak voor het publiek wanneer ze een bekend thema in een liedje nog eens horen. Zoals de *bridge* in een popliedjes steeds terugkomt. Zo is dat ook voor alle andere muziek. Het moet niet, maar het is een soort houvast voor het publiek.

Als mensen iets voor het eerst horen, is het vaak moeilijker te begrijpen. Net als dat niet iedereen die moeilijke rekensom op school meteen doorgrondt. Wanneer je iets herhaalt, denken mensen bij de tweede keer: Hé, dat ken ik! Dat heb ik al eens gehoord. Als je een pakkend liedje schrijft, gaan ze misschien zelfs meezingen. Wie weet schrijf je wel een wereldhit!

Compositie voorbeeld

The image shows a musical score for a three-part song structure (A-B-A) in 4/4 time, F major. The score is written for piano and includes the following sections:

- Section A (Measures 1-4):** Labeled 'Voorzin' and 'Nazin'. The melody starts on the tonic (F) and ends on the tonic. The bass line consists of a single chord (F major) throughout.
- Section B (Measures 5-8):** Labeled 'Kwint (bourdon)' and 'Dominant'. The melody starts on the dominant (C) and ends on the dominant. The bass line consists of a single chord (C major) throughout.
- Section A (Measures 9-12):** A repeat of the first section, ending on the tonic.

The composer is Iris Tjoonk. The score is written in 4/4 time and F major.

In mijn liedje is B een variatie op A. Het ritme is hetzelfde, maar de toonhoogte is anders. B eindigt in de dominant. De dominant is vaak (niet altijd) de 5^e toon van je tonsoort. In mijn geval is de tonsoort F Groot/Majeur, dan is de dominant C-Groot/

Majeur. In plaats van de dominant kun je ook de paralleltoonsoort gebruiken. Dat is de toonsoort in Mineur/Klein, die dezelfde voortekens (mollen/kruizen) aan de sleutel heeft als de Majeur toonsoort die je gebruikt. In F Groot zou dat D klein zijn.

Full Score

9 F Majeur/ Groot --- Tonica

1 2 3 4 5 6 7 8

13 C Majeur/Groot ---- Dominant van F Groot

1 2 3 4 5 6 7 8

17 D Mineur/Klein ----- Paralel van F Groot

1 2 3 4 5 6 7 8

6 7 1 2 3 4 5 6

De simpelste begeleiding is een bourdon kwint. Dat is een open kwint die steeds blijft liggen of zich herhaalt. Dit wordt veel in volksmuziek gebruikt, maar wordt na een tijdje best wel saai.

Als het saai wordt, dan kun je in plaats van een bourdon bijvoorbeeld een tegenmelodie of een baslijn maken. Als je een tegenmelodie of baslijn maakt, is het belangrijk, dat je op de intervallen let. Sommige intervallen zijn consonant anderen dissonant.

The image displays two systems of musical notation illustrating intervals. The first system shows intervals 1 through 4, and the second system shows intervals 5 through 8. Each interval is represented by a pair of notes on a grand staff (treble and bass clefs). The intervals are labeled with their names in Dutch and their consonance/dissonance status.

Interval	Dutch Name	Quality
1	Priem	consonant (tonica)
2	secunde	dissonant
3	terts	consonant
4	kwart	consonant/(subdominant)
5	kwint	consonant (dominant)
6	sext	consonant
7	septiem	dissonant
8	octaaf	consonant (tonica)

Met kwarten moet je een beetje oppassen, die zijn soms niet consonant. Bijvoorbeeld als ze in de bas zitten, dan kunnen ze soms best wrang klinken. Dat is niet zo mooi.

Consonante intervallen zijn de: priem, terts, kwint, sext en octaaf (1,3,5,6,8). Deze kun je zo goed als altijd gebruiken. Het beste is wel als je niet constant dezelfde gebruikt.

Andere intervallen: secunde, kwart, septiem (2,4,7) zijn dissonant. Die kun je alleen op een zwak maatdeel of als doorgangsnoot gebruiken. In een 4/4 maat zijn de 1^e en de 3^e tel op een zwaar maatdeel, de 2^e en 4^e tel op een zwak maatdeel. Een doorgangsnoot is een dissonante noot tussen 2 consonante noten. Bijvoorbeeld als je in F groot, F, G, A speelt is G de doorgangsnoot naar A. Zoals in de eerste maat van het A deel in mijn liedje.

Ik heb voor jullie een baslijn onder mijn melodie geschreven. Boven de baslijn zijn de afstanden als interval tot de melodie geschreven. Het is niet erg als er nog een octaaf extra tussen zit. Zolang je geen canon of meer stemmen schrijft, maakt het niet uit. Voor nu is het makkelijker tellen. Zoals jullie zien, ben ik het B-gedeelte nu in mineur begonnen. Als je een piano hebt kun je het uitproberen, dan hoor je hoe het klinkt!

Het is nog steeds een A-B-A vorm met voor- en nazin structuur, maar het is veel spannender dan het vorige voorbeeld.

Oefening

Als oefening zou ik jullie willen uitdagen een 3^e stem te bedenken bij het volgende voorbeeld. Probeer daarbij alleen consonante intervallen te gebruiken. Dus de: priem, terts, kwint, sext en het octaaf.

The image shows three systems of musical notation for F Major/Groot. Each system consists of a treble staff and a bass staff. The first system is labeled '1' and the second '5'. The third system is labeled '9'. The treble staff contains a melody of eighth notes, and the bass staff contains a counter-melody of half notes. Fingerings are indicated by numbers 1-5 below the notes. The key signature has one flat (Bb).

System 1: Treble staff: F4, G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. Bass staff: F3, Bb2, C3, F3, A2, Bb2, C3, F3. Fingerings: 8, 5, 3, 3, 5, 3, 6, 5, 8, 5, 8.

System 5: Treble staff: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4, F4. Bass staff: F3, Bb2, C3, F3, A2, Bb2, C3, F3. Fingerings: 5, 3, 5, 3, 3, 5, 3, 5, 8.

System 9: Treble staff: F4, G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. Bass staff: F3, Bb2, C3, F3, A2, Bb2, C3, F3. Fingerings: 8, 5, 3, 3, 5, 3, 6, 3, 8, 5, 8.

Is het gelukt? Gefeliciteerd! Dan heb je nu een tegenmelodie geschreven.